

Emīls Boks
VASARSVĒTKI: NĀKOTNES SVĒTKI

Vasarsvētki nav vis dabas dāvana cilvēkiem, tie ir smeļami no visintīmākās mūsu dvēseles jomas. Īstenībā tie ir nākotnes svētki, jo Svētais Gars, kura dvašu mēs ceram sajūst šajā laikā, vienmēr ir tas, kā būtībā vēl nav, kas pastāvīgi jārada no jauna. To var salīdzināt ar dzirksteles izšķīlšanas aktu, kas nepieciešams uguns radišanai. Svētais Gars pats par sevi ir nākotnes fenomēns. Tādēļ mēs pašlaik varam tikai pamazām tuvoties šo svētku izpratnei. Mums ir jābriest pretī Svētā Gara vēsmai. Vasaras svētki ir mūsu patiesā, augstākā Es svētki, kas pagaidām mūs vēl tikai aplido. Taču reizē tie ir arī cilvēku kopības svētki. Nevis tādas kopības, kas rodas pateicoties cilvēciskām simpātijām vai kopīgām interesēm praktiskajā dzīvē, bet gan tādas, kas rodas caur mūsu augstāko Es satikšanos un saskaņu, to Es kopības, kuri Kristū ir viens.

Vasarsvētki ir kristietības ezotēriskie svētki, vēl neatklātā noslēpuma svētki. Mums godīgi jāatzīst, ka, kaut arī ārējā kristietības forma (baznīca) jau vienmēr ir pazinusi Vasarsvētkus, tomēr īsts Vasarsvētku idejas pārdzīvojums, t.i., tās piepildījums, ir bijis iespējams tikai nomaļus no reliģiozās dzīves "lielceļā". Pamatoti runāt par Svēto Garu, varēja tikai to kluso cilvēku lokā, kuri nerādījās plašajā sabiedrībā. Protams, arī dažādās sektās tika runāts par Svēto Garu, taču, salīdzinājumā ar kluso mistiski-ezoterisko kristīgo kopienu pārdzīvojumiem, tas bija šī varenā notikuma kariķētais tēls (karikatūra). Tie, kuri Viduslaikos – klusumā, tālu prom no pasaules – veidoja Svētā Grāla brālību, pazina Svētā Gara būtību. Viņi piedzīvoja to; tas skāra un piepildīja viņu dvēseles kā augstāka, patiesāka realitāte. Bet ko tas nozīmē, ka Svētā Gara pārdzīvojums vienmēr ir bijis ezotēriskās kristietības saturs? Tas nozīmē, ka Vasarsvētki nav vis iesācējiem, bet gan sagatavotām dvēselēm. Reāli tos var pārdzīvot tāda dvēsele, kura ar lūgšanām un meditatīvo dzīves veidu ir tikusi pietiekami tālu savā attīstībā.

Jau pirmajos Vasaras svētkos, 50. dienā pēc Lieldienu rīta, pateicoties noslēpumainajiem likteņu ceļiem, līdzinējai ezotērikai, kuras saturu veidoja Vecajā Derībā sludinātā Mesijas ideja, pievienojās Kristus mācekļu pārdzīvojums. Debesbraukšanas brīdī, kā arī Vasarsvētku rītā mācekļi nebija vieni. Viņi bija vienlaikus gan viesi, gan viesmīļi kādā lielākā eseju ordeņa brāļu lokā. Eseji bija t.s. "klusie uz zemes", kuri bija nosprauduši sev par uzdevumu ar intensīvām un nepārtrauktām lūgšanām uzturēt mūžīgās gaismas dzirksti savās dvēselēs, lai tad, kad būs atnācis Mesija piepildīt cilvēces izsenās ilgas pēc brīvības, uz Zemes Viņu nesagaidītu pilnīgi melna nakts. Viena no Vecās Derības reliģiozās dzīves izpausmēm bija t.s. "**daudzu svētceļošana**". Tas nozīmē, ka daudzi jo daudzi tūkstoši cilvēku no visas pasaules zemēm pulcējās uz pasākumiem Jeruzalemē. Šo svētceļotāju mērķis bija templis. Un tā arī Golgātas notikums iekrita brīdī, kad šī ārējā "daudzu svētceļošana" bija sasniegusi savu virsotni. Taču bija arī ezotēriskā "nedaudzu svētceļošana". Tās mērķis nebija vis templis, bet gan virs Dāvida kapa, klusajā Cionas kalnā uzceltā eseju ordeņa māja. To cilvēku svinīgā sanāksme, kuri atnāca no visām zemēm kā "klusie uz zemes" pārstāvji, sasniedza savu virsotni 50. dienā pēc Lieldienām, pirmo Vasaras svētku rītā. Acīmredzot brāļi eseji satikās jau iepriekš, lai svētās dekādes gaitā tiem sagatavotos. Ir pamats domāt, ka, lai noskaņotos šim darbam, viņi desmit dienas pirms Vasaras svētkiem visi kopā devās uz Olīvu kalna virsotni.

Jēzus mācekļi, kuri 40. dienā pēc Lieldienām kopā ar lielu svētku viesu pulku uzkāpuši kalna virsotnē, tobrīd bija it kā eseju viesi, taču īstenībā, pašiem negaidot, viņi bija kļuvuši par viesmīļiem. Brīnums, kas ilga 40 dienas, kuru gaitā viņi atrazdamies telpā, kurā tika noturēts Svētais Vakarēdiens, bija pārdzīvojuši Augšamcēlušos, turpinājās zem klajām debesīm. Un nu arī to svētceļotāju dvēselēs, kuriem mācekļi bija pievienojušies, nogatavojās viņu mesijāniski-meditatīvo centienu auglis: kopā ar mācekļiem viņi ieraudzīja Kungu, tērptu gaišajā slavas tērpā. Tieši par to domā Pāvils, I vēstules korintiešiem 15. nodaļā rakstīdams, ka Debesbraukšanas brīnums pavērs 500 brāļiem vienlaicīgi. Pats Kristus bija tas, kurš paveica pirmo šaurā mācekļu loka paplašināšanos. Tas bija iespējams tādēļ, ka toreiz bija iekšējos dvēseles ceļos sagatavotie un nobriedušie cilvēki, kuri varēja atvērties pretī ilgotajam svētības Nesējam.

Tādējādi, kad uzlēca 50. dienas Saule, mācekļi bija eseju lokā un eseji – mācekļu lokā. Viņi bija svinējuši svētās "nakts svinības", kā tas pie viņiem bija pieņemts kopš seniem laikiem. Vienlaicīgi Vasaras svētki tika svinēti arī ārā: tauta svinēja tos kā "pirmdzimušo" svētkus un domādama ar to pirmās atmodušās dabas dāvanas. Tādējādi ārējās norises attēloja iekšējās, jo ezotēriskajā ziņā Vasarsvētki bija pirmo gara dāvanu svētki. Kad šajā naktī pirmais Saules stars pāršķēla nakts tumsu, Ciona kalna virsotnē sapulcējušies cilvēki svinēja kāda augstāka dvēseles stāvokļa atmošanos, nākotnes gara pirmās dzirksts uzplaisnījumu. Kad – šoreiz tieši no Lieldienu garīgās Saules – uzliesmoja varenas Gara "uguns mēles"

un atnesa sev līdzīgu iekšēju pārlicību par Augšamcēlušā klātbūtni, tad visus pārņēma mūžseno ilgu piepildījuma izjūta.

Vasaras svētku brīnums uzplaukst no Debesbraukšanas notikuma kā zieds no pumpura. Kristus Debesbraukšana nenozīmē Viņa aiziešanu no šīs pasaules. Viņš nebūt neizzūd viņpasaulē – tur, kur mēs meklējam savus mirušos. Mēs vislabāk varam saprast Debesbraukšanas notikumu no Kristus vārdiem, ar kuriem Viņš uzrunāja mācekļus, kad viņi bija tam sagatavoti: "Es eju pie Tēva. Mana Tēva mājā ir daudzi mājokļi. Es eju turpu, lai sagatavotu jums vietu." Tas ir apsolījums, kurš tiem, kuriem, tas ir domāts, piepildās nevis tikai pēc viņu nāves. Viņš iet pie Tēva nevis tādēļ, lai tie, kurus Viņš sauc par savējiem, pēc savas nāves tiktu uzņemti mūžīgajos mājokļos. Nē, Viņš gatavo viņiem, vēl dzīvajiem, vietu tur, kur ir daudzi Tēva mājokļi, t.i., šajā pasaulē. Viņš dara to, ieejot ("uzbraucot") Debesīs, taču līdz ar to Viņš nevis attālinās no Zemes, bet gan kāpina un it kā sakoncentrē savas garīgās klātesamības realitāti tieši Zemes jomā.

Par ko Viņš domā, runājot par Tēvu? Tēvs ir varena, visaptveroša, nesoša un svētību sniedoša būtne. Visa radība, ieskaitot hierarhiskās būtnes – no Eņģeļiem līdz Ķerubiem un Serafiem – ir viņa "miesas" sastāvdaļas. Abas - maņu un garu – pasaules ir viņa miesa un dvēsele. Viņš ir mūsu visu Tēvs, taču cilvēks savas tapšanas gaitā ir nonācis traģiskas atšķirtības attiecībās ar Tēvu. Radību pāršķēla milzīga plaīsa. Lai gan mēs, cilvēki, kļūstam uz Zemes par Es-būtnēm, līdz ar to atdaloties savā apziņā no pārējās pasaules un sasniedzot noteiktu patstāvību, taču mūsu patiesais, augstākais Es paliek pie Tēva. Pateicoties traģiskiem attīstības apstākļiem, kuru cēlonis ir grēkākrišanas notikums, starp Debesīm un Zemi ir radusies plaīsa. Tā pati plaīsa, kas plēš pušu visu pasauli, plēš pušu arī cilvēku. Tas ir visu Zemes dzīves grūtību un rūgto pārdzīvojumu iemesls. Principā tas, ko izceļ Vecā Derība, sakot, ka bezdibenis šķir Dievu no cilvēka, ir patiesība. Taču tas ir tādēļ, ka cilvēks ir atšķirts no savas augstākās Patības. Viņa patiesā būtība ir Dievā. Viņa zemišķā būtne stāv pie aizslēgtām Tēva mājas durvīm.

Kas tad notika 40. dienā pēc Lieldienām. Notika tas, ka Augšamcēlušais, Viņa garīgajai miesai kļūstot arvien gaišākam un spēcīgākam, izauga pāri šim bezdibenim. Kad Viņš saka: "Es eju pie Tēva", tas nozīmē, ka Viņš dara to, ko cilvēki, traģisko grēkākrišanas seku rezultātā, nevar izdarīt, proti, Viņš pārnes savu caur nāvi izgājušo cilvēkesmi pāri bezdibenim. Līdz ar to Viņš iemin taku, pa kuru cilvēka dvēsele turpmāk var tikt pie Tēva. Viņš uzceļ tiltu starp Debesīm un Zemi, starp zemišķo cilvēku un patieso Garīgo Cilvēku, bet līdz ar to – starp cilvēku un Dievu.

Būtībā Kristus Debesbraukšana ir brīdis, sākot ar kuru piepildās Viņa vārdi: "Es un Tēvs esam viens." Mākslas vēsturē tas, piem., izpaudās tādējādi, ka no kāda noteikta laika brīža Kristu sāka attēlot Tēva izskatā. Cilvēks, Jēzus no Nācaretes, nav izskatījies tā, kā Viņu attēlo lielākajā daļā gleznojumu. Bārdainā Kristus tēls neatbilst tam, kā viņš izskatījās, staigājot pa Zemi. Šis tēls imaginatīvi attēlo to faktu, ka Dēls un Tēvs ir kļuvuši viens. Dēls uztver Tēva vaibstus. Tas ir Debesbraukšanas noslēpums. Kopš tā laika, vērojoties pie Kristus, mēs nonākam pie Tēva un līdz ar to jomā, kur atrodas mūsu patiesā Patība.

* * *

Tātad Debesbraukšana būtībā ir Vasarsvētku tēma. Mums, cilvēkiem, tagad jāiet Debesīs uzbraukušā Kristus pēdās. Ceļš augšup ir sagatavots, un turpmāk mēs arī varam to iet. To apzinoties, mums izaug spārni. Tas, ko mēs varam darīt no savas puses, lai īstenotu šo iespēju, ir: rūpēties par savas dvēseles siltumu. Tāpat kā ārējā pasaulē tikai sasildītais gaiss ceļas augšup, tā arī ir ar mūsu dvēseli. Nesasildīta tā netiek augšā. Līdzeklis, ar kuru mēs varam sasildīt savu dvēseli, lai tā varētu veikt savu Debesbraukšanu, ir lūgšana. Protams, ne jau kura katra.

Galvā radusies lūgšana, kura izsmēļ sevi vārdos, nav spējīga sasildīt dvēseli līdz tās visdziļākajiem pamatiem, taču arī "pārkaršeta" lūgšana, kurai tiek piejauktas visvisādas vēlmes un instinkti no gribas jomas, t.i., kurā tiek lūgts "kaut kas", nesasniedz mērķi. Vienīgi lūgšana, kura izriet no tīras sirds, no vidējā, jūtošā cilvēka, var sasildīt dvēseli līdz tās visdziļākajām dziļēm. Tā ir lūgšana, kurā cilvēks neko nevēlas, bet gan, tajā iedziļinoties, vienkārši dodas ceļā pie Tēva. Tad mūsu sirds patiešām sasilst un šis siltums ļauj dvēselei pacelties līdz mūsu patiesajai Patībai. Tad notiek dvēseles "saderināšanās" ar garu, un tādējādi cilvēkbūtne sasniedz savu pilnību. Es, kurš mums ir, bet kurš ir tikai mūsu formas es, piepildās ar augstāko Es kā ar savu patieso saturu. Tā mēs tuvojamies tai sfērai, no kuras uz mācekļiem nolaidās Vasaras svētku ugunsliesmas.

Vasarsvētku liesmām piemīt, no vienas puses, siltums, sasildošā kvalitāte, bet, no otras puses, tās nes sevī gaismu, apgaismojošo elementu.

Svarīgi ir saprast, ka šīs liesmas nav radušās ārpus cilvēkiem un tikai tad nolaidušās uz viņu galvām; siltumam kā ugunij ir jāpaceļas no cilvēku sirdīm. Tad no Tēva sfēras, kur Kristus tagad ir viens ar Tēvu, atbild Gars. Gara gaismas liesma iegrimst lūdzošas sirds siltuma liesmā. Gaismas liesma no augšas atsaucas uz siltumliesmu no apakšas. Tikai tad, ja mēs pietiekami pacietīgi un pastāvīgi esam centušies

sasildīt savu dvēseli, mēs varam cerēt uz apgaismošanu. To nevar vienkārši **sagaidīt**, tā ir **jādara**, ejot tai pretī. Dvēseles sasildīšana ir mūsu lieta, apgaismošana – Debesu atbilde uz to. Par Debesbraukšanas pūlēm cilvēka dvēsele saņem Vasarsvētku Gara dāvanu. Tai mērā, kādā gaismas dāvanas nāk mums no augstākās pasaules, Vasarsvētku brīnums izplatās arvien vairāk. Tas palīdz mums mainīt savu domāšanas veidu un līdz ar to visu savu dzīvi. Parastā domāšana ir smadzeņu produkts. Tā slīd gar ārējo lietu virsmu un var saistīties tikai ar zemišķām lietām. Kādēļ? Tādēļ, ka, domājot par materiālām lietām, cilvēks patiesībā nedomā pats, šajā domāšanas procesā nepiedalās viņa paša radošie spēki. Lai būtu gudrs, prātīgs, pat asprātīgs, lai izrēķinātu visvisādas lietas, nav nepieciešams radošais spēks. Tas viss nāk no smadzenēm – vienam vairāk, citam mazāk. Bet, ja reiz cilvēks sāk domāt pats un nevis viņa smadzenes un viņa prāts, tad tas nozīmē, ka viņā domā Svētais Gars, jo tad cilvēkā domā viņa patiesais augstākais Es. Taču šis Es bez Debesbraukšanas svētības paliek atdalīts no cilvēka, t.i., no viņa apziņas. Kristus Debesbraukšanas svētība dod mums nākotnē jaunas, radošas domāšanas iespēju, un tā no Vasaras svētku Gara dvesmas galu galā var izaugt pilnīgi jauna kultūra.

Emil Bock "Pfungsten: das Zukunftsfest", aus "Der Kreis der Jahresfeste", Urachhaus, 1981.

Emīls Boks (1895-1959) - teologs, Kristiešu kopas priesteris un antroposofs, R. Šteinerla laikabiedrs.